

## **TÜRKİYE'DE AKADEMİK BAŞARI DEĞİŞKENİ ALANINDA YAPILAN ÖĞRENME STİLLERİYLE İLGİLİ ÇALIŞMALARIN İNCELENMESİ<sup>1</sup>**

**Orçun BOZKURT**

Mustafa Kemal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, orcunbozkurt@gmail.com

**Zülcüf ORAK**

Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Mezunu

### **Özet**

Ülkemizde öğrenme stilleri alanında çalışanlara ayrıntılı, güvenilir bir kaynak oluşturmak, 2000-2013 yılları arasında Türkiye’de öğrenme stillerinin akademik başarıya etkisini incelemek için yapılan çalışmaları çeşitli boyutlardan incelemek araştırmanın amacını oluşturmaktadır. Çalışmada 2000-2013 yılları arasında Türkiye’de akademik başarı değişkeni alanında yapılan toplamda 100 çalışma temele alınan öğrenme stillerine, çalışma alanına, araştırma yöntemine, araştırma modeline, araştırma düzeyine, incelenen farklı değişkenlere, kullanılan öğrenme stili envanterine ve çalışılan bilim grubuna göre ayrı ayrı analiz edilmiştir.

Araştırmanın sonuçlarına göre; en fazla Kolb Öğrenme Stili’nin temele alındığı, çoğunlukla yükseköğretim alanında çalışıldığı, sık olarak nicel araştırma yönteminin kullanıldığı, genellikle betimsel araştırma deseninin tercih edildiği, daha çok yüksek lisans düzeyinde çalışıldığı, akademik başarı değişkeni ile birlikte en çok cinsiyet değişkeninin birlikte incelendiği, en fazla Kolb Öğrenme Stili Envanterinin uygulandığı ve ağırlıklı olarak Sosyal Bilimler alanlarındaki konular üzerinde çalışıldığına ulaşılmıştır.

**Anahtar Kelimeler:** Kolb Öğrenme Stili, Öğrenme Stili, Akademik Başarı.

## **RESEARCHING THE LEARNING STYLES IN THE FIELD OF ACADEMIC ACHIEVEMENT VARIABLE IN TURKEY**

### **Abstract**

To create a reliable source, to analyze in the field of learning styles in our country, between the years 2000-2013 studies conducted to examine the effect of academic achievement of learning styles from a variety of sizes in Turkey is the aim of the study. In the study, a total of 100 studies on learning styles in the field of academic achievement variable in Turkey in 2000-2013 years, study area, research methods, research models, research level, examining different variables, the used learning style inventory and studied science group have been analyzed separately.

As a result of analysis of the data, it has revealed that studies have been taken on the basis of Kolb Learning style mostly, studied in the field of higher education, used the quantitative research methods, mostly preferred descriptive research design, studied more in

---

<sup>1</sup> Bu çalışma, ikinci yazarın tamamladığı yüksek lisans tezinden üretilmiş ve Mustafa Kemal Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Kurum Koordinatörlüğü tarafından desteklenmiştir.

*graduate level, academic achievement variable is examined along with most of the variable, Kolb's Learning Style Inventory is mostly applied and subjects in social sciences areas are studied.*

**Key Words:** Kolb Learning Style, Learning Style, Academic Achievement.

### Giriş

Öğrenme stiline bilişsel, duyuşsal ve çevresel yönleri vardır. Bilişsel öğeler, bilgi işleme sisteminin içsel denetimi ile ilgilidir ve bu öğeler eğitim ile değiştirilebilir. Duyuşsal ve çevresel öğeler ise, bireyin tercihinine dayalıdır ve hem yetiştirme hem de öğretimsel eşleştirme stratejilerine yanıt verir (Açıkgöz, 1996: 52, 53).

Öğretmen, gelişim düzeyi, öğrenme stillerine göre hazırlanmış öğrenme çevresi, akran grubu ve anne-babanın tutumu gibi etkenler öğrencilerin akademik başarıya karşı tutumlarını belirlemekte rol oynar. Öğretimin hedefi öğrenmenin gerçekleşmesini sağlamaktır. Öğrencilerin uygun öğrenme ortamını oluşturmak için öğrencilerin nasıl öğreneceğini bilmemiz gerekir. Nitekim öğrenme stillerine yönelik uygun öğrenme ortamının oluşturulması öğrenmeyi kolaylaştırır ve pekiştirir.

### Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Atatürk Üniversitesi Dil Eğitim ve Öğretimi Araştırma ve Uygulama Merkezinde (ATA DİLMER) Türkçe öğrenen B2-C1 sınıfındaki 15 yabancı öğrenci ve bu öğrencilerle öğretim faaliyetinde bulunan yabancılara Türkçe öğretiminde görevli 5 okutman oluşturmaktadır. Nitel araştırmada rastgele seçimi anlamlı kılacak büyük gruplarla çalışılmaz ve genelleme yapmak amaçlanmaz. Nitel araştırmacılar her bir durumu amaçlı olarak seçerler (Glesne, 2012). Araştırmanın çalışma grubu seçiminde belirli bir amaç gözetildiğinden dolayı bu araştırmada amaçlı örnekleme türlerinden uygun örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bunun nedeni, kolay ulaşılabilen ve bu çalışmaya gönüllü olarak katılmak isteyen öğrenci ve okutmanların bulunmasıdır. Uygun örnekleme yönteminde önemli olan nokta, örneklem seçiminin kolay ulaşılabilen, yapılacak çalışmaya uygun ve elverişli olmasıdır (McMillan ve Schumacher, 2010).

Çalışma grubu belirlenirken ileri düzeyde Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin seçilmesinin nedeni Türkçe öğrenme süreciyle ilgili daha fazla tecrübe sahibi olmaları ve Türkçeyle uzun zaman geçirmeleridir. Bu öğrenciler Türkçe öğrenmeye ilişkin planlamalar yaparak kendilerine mahsus öğrenme yolları geliştirip çeşitli materyallerden faydalanırlar. Bu sebeple belirli bir tecrübeye sahip öğrencilerin özerklik davranışlarını kazanıp kazanmadıklarını tespit etmek Türkçe öğrenmeye yeni başlamış öğrencilerin özerklik davranışlarını belirlemekten daha anlamlı görülmüştür. Çalışma grubuna seçilen 5 okutman ise araştırmanın yürütüldüğü öğrencilerin bulunduğu sınıfın derslerine girmektedir. Öğrencilerin

görüşlerini derslerine giren okutmanların görüşleriyle karşılaştırmak için bu okutmanlarla da görüşmeler yapılmıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerden 8’i erkek 7’si kızdır. Öğrencilerin yaş aralığının çoğunlukla 20-25 yaş aralığında olduğu anlaşılmaktadır. Öğrenciler çoğunlukla lisans düzeyinde öğrenim görecektir. Öğrencilerin geldiği ülkelere bakıldığında dünyanın çeşitli ülkelerinden gelen karma bir öğrenci grubu olduğu anlaşılmaktadır. Farklı ülkelerden ve kültürlerden gelen öğrencilerin birbirinden farklı öğrenme durumlarına sahip olması araştırmayı zenginleştirmiştir. Seidman (2006) araştırmada çeşitliliği sağlayabilmek için katılımcıların farklı bakış açılarını yansıtmalarının önemli olduğunu ifade eder.

Araştırmaya katılan okutmanlardan 2’si erkek, 3’ü bayandır. Okutmanların eğitim durumuna bakıldığında 4’ünün yüksek lisans mezunu 1’inin ise doktora mezunu olduğu görülmektedir. Mezun olunan fakülte açısından 4 okutmanın edebiyat fakültesi, 1 okutmanın ise eğitim fakültesi mezunu olduğu anlaşılmaktadır.

Çalışmada öğrenciler için Ö<sub>1</sub>, Ö<sub>2</sub>, Ö<sub>3</sub> ... kısaltmaları, okutmanlar için ise O<sub>1</sub>, O<sub>2</sub>, O<sub>3</sub> ... kısaltmaları kullanılmıştır.

### **1.1. Öğrenme Stilleri Modelleri**

#### **1.1.1. Kolb Öğrenme Stili Modeli**

Öğrenme sürecinde bireysel farklılıkların önemine değinen Kolb, bireyin öğrenme sürecine etkin katılımı için kendisine uygun bir öğrenme tarzı seçmesi gerektiğini belirtmiştir. Öğrenme sürecinin de öğrencinin öğrenme tarzına uygun olarak düzenlenmesi gerektiğini savunmuştur. Yaşam boyu öğrenme felsefesini benimseyen David Kolb, 1984 yılında "Yaşantı" isimli bir kitabını yayınlamış ve kitabında bu felsefesini dünyaya duyurmuştur. Kolb' un öğrenme stili, bireyin somut yaşantılarına bir anlam yükleme süreci ve bu süreçlerde aktif rol oynayan farklı öğrenme stillerinden oluşur (Deveci, 2011).

#### **1.1.2. Dunn ve Dunn Öğrenme Stili Modeli**

Dunn ve Dunn öğrenme stili modeline göre, bireylerin öğrenme stillerinin belirlenebilmesi için dikkate alınması gereken öğrenci tercihleri 5 temel uyarıcı ve bunların alt boyutlarından oluşur (Bozkurt, 2005). Bu temel uyarıcılar; çevresel, duygusal, sosyolojik, fizyolojik ve psikolojik olarak sıralanmaktadır.

#### **1.1.3. Grasha ve Reichman Öğrenme Stilleri Modeli**

Dunn ve Dunn öğrenme stilleriyle benzerlik gösteren Grasha ve Reichman öğrenme stilleri modeli, Grasha tarafından geliştirilen bağımlı-rekabetçi-pasif öğrenme stilleri ile Reichman tarafından geliştirilen, katılımcı-işbirlikçi-bağımsız öğrenme stillerinin birleştirilmesiyle oluşan bir öğrenme stili modelidir. Grasha ve Reichman öğrenme stili modeli tüm öğrencilere hitap eder. Ancak çoğunlukla öğrenciler bu öğrenme stillerinden bir veya ikisine ağırlık verir (Süral, 2008).

#### 1.1.4. Felder ve Silverman Öğrenme Stilleri Modeli

Felder ve Silverman öğrencilerin öğrenebilmesi için bilgiyi alma ve bilgiyi işleme olmak üzere 2 basamaktan geçirmeleri gerektiğini belirtmişlerdir. Öğrenci önce çevreden veya kendi iç gözlemleriyle bilgiyi algılar. Daha sonra algıladığı bilgileri analiz, uygulama, ölçme ve değerlendirme işlemlerinden geçirdikten sonra hafızasına depolar ve bu şekilde bilgi elde edilmiş olur (Keskin ve Özer, 2007).

#### 1.1.5. Carl Jung'un Psikolojik Tipler Kuramı

Carl Jung tarafından geliştirilen kişilik tipleri kuramına göre insanlar arasında birçok benzer özellik olduğu gibi, birçok ta farklı özellikler vardır. İnsanlar arasındaki farklılıklardan yola çıkan Jung, insanlar daha çok psikolojik yönlerden farklıdır varsayımına dayanarak psikolojik tipler kuramını geliştirmiştir (Özgü, 1976).

#### 1.1.6. Greorc Öğrenme Stili Modeli

Bireyin algılama, algıladıklarını kavrama ve düzenleme gibi özelliklerinin üzerinde duran ve bunun ayrıntılarına inmeye çalışan Greorc' a göre her bireyin yaşadığımız çevreyi soyut veya somut bir şekilde algılama yeteneği vardır. Aynı zamanda da bireyin yaşadığı çevreden öğrendiği bilgileri doğrusal ya da doğrusal olmayan düzensiz bir şekilde dizme yeteneği vardır (Günaydın, 2011). Aynı şekilde Greorc Öğrenme Stili modelinde bireyin algıladıklarını düzenleme biçimi oldukça önemlidir. Düzenleme biçimi de bu model de ardışık ve random (ardışık olmayan) biçiminde 2 şekilde sınıflandırılmıştır. Bu sınıflandırmalardan yola çıkılarak Greorc öğrenme stilleri modeli 4 şekilde sınıflandırılmıştır. Bunlar; *somut doğrusal*, *soyut doğrusal*, *somut dağınık* ve *soyut dağınık* öğrenme stilleridir.

#### 1.1.7. Fleming'in Öğrenme Stilleri Modeli

Fleming'e (1995) göre iyi veya kötü öğrenme stili yoktur. Doğru öğrenme stili vardır. Önemli olan bireyin kendisine en uygun öğrenme stilini bulması ve onu kullanmasıdır. Bir öğrencinin bilgiyi algılamasında ve işleminde çevredeki duyuşsal, fiziksel uyarıcılar ve bireyin kendi deneyimleri, bilişsel yapısı onun öğrenme stilini belirler. Fleming, David Kolb'un öğrenme stilinden yola çıkarak görsel, işitsel, dokunsal ve devinimsel olmak üzere 4 öğrenme stili belirlemiştir.

#### **1.1.8. McCarthy Öğrenme Stili Modeli (4 Mat Öğrenme Stili)**

Başta Kolb olmak üzere, Piaget, Dewey gibi birçok araştırmacının tasarladıkları modellerden yola çıkan McCarthy, öğrenme sürecinde bilginin algılanmasının ve işlenmesinin önemini belirterek yeni bir öğrenme stili modeli geliştirmiştir. McCarthy' e göre öğrenme sürecimde asıl önemli olan yeni bilgileri nasıl algıladığımız ve algıladığımız bu bilgileri beynimizde nasıl işlediğimizdir. Her birey yeni bilgiler öğrenebilir ama her bireyin bu yeni bilgileri algılama ve işleme tercihleri farklıdır. Bazı öğrenciler bilgiyi iç gözlemleri yoluyla, bazıları çevreyi izleyerek, bazıları düşünce yoluyla, bazıları da yaparak yaşayarak öğrenirler (Peker, 2003). Öğrenme sürecinde belirtilen bu 4 farklı tercihten dolayı McCarthy Öğrenme Stili Modeli 4MAT (Mode Application Techniques) modeli olarak ta adlandırılır.

#### **1.1.9. Lawrance Öğrenme Stili Modeli**

Lawrance, Isabel Myers 'in öğrenme stillerinden yola çıkarak, 16 farklı öğrenen tipi belirlemiştir. Bu öğrenen tiplerini ise hisseden, düşünen, duygulu, sezgili olmak üzere 4 başlık altında toplamıştır (Akdeniz, 2007).

#### **1.2. Araştırmanın Amacı**

*Bu çalışmanın genel amacı, 2000-2013 yılları arasında Türkiye’de öğrenme stillerinin akademik başarıya etkisini incelemek için yapılan çalışmaları çeşitli boyutlardan inceleyerek, ülkemizde öğrenme stilleri alanında çalışanlara ayrıntılı, güvenilir bir kaynak oluşturmaktır.*

#### **1.3. Araştırmanın Önemi**

Ülkemizde öğrenme stilleriyle ilgili yapılan araştırmalarda akademik başarı değişkeninin incelendiği çalışmaların betimsel analizlerinin yapıldığı bir çalışma mevcut literatürde bulunmamaktadır. Bu çalışma; Türkiye’de öğrenme stilleriyle ilgili yapılan, akademik başarı değişkeninin incelendiği çalışmaların içerik analizlerini, betimsel araştırma yöntemiyle ayrıntılı olarak işleyerek, öğrenme stilleri konusunda çalışanlara akademik başarı değişkeninin etkilerini güncel olarak incelemek ve faydalanmak adına ayrıntılı, güvenilir bir kaynak oluşturma adına oldukça önem arz etmektedir.

#### **1.4. Araştırma Sorusu**

2000-2013 yılları arasında Türkiye’de akademik başarı alanında yapılan öğrenme stillerinin çeşitli faktörlere göre incelemek için yapılan çalışmaların içerik analizleri nasıldır?

### **Alt Araştırma Soruları**

1. 2000-2013 yılları arasında Türkiye’de akademik başarı alanında yapılan öğrenme stilleriyle ilgili çalışmalarda hangi öğrenme stili modelleri temele alınmıştır?
2. 2000-2013 yılları arasında Türkiye’de akademik başarı alanında yapılan öğrenme stilleri ile ilgili çalışmalar hangi çalışma alanlarına göre yapılmıştır? (İlköğretim-Ortaöğretim-Yükseköğretim vb.)
3. 2000-2013 yılları arasında Türkiye’de akademik başarı alanında yapılan öğrenme stilleriyle ilgili çalışmalarda hangi araştırma yöntemleri kullanılmıştır? (Nicel-Nitel)
4. 2000-2013 yılları arasında Türkiye’de akademik başarı alanında yapılan öğrenme stilleriyle ilgili çalışmalarda hangi araştırma desenleri kullanılmıştır? (deneysel, tarama vs.)
5. 2000-2013 yılları arasında Türkiye’de akademik başarı alanında yapılan öğrenme stilleriyle ilgili çalışmalar hangi düzeyde yapılmıştır? (Yüksek lisans tezi - makale- doktora tezi vs.)
6. 2000-2013 yılları arasında Türkiye’de akademik başarı alanında yapılan öğrenme stilleriyle ilgili çalışmalarda akademik başarı ile birlikte hangi değişkenlerin etkileri incelenmiştir? (Tutum, değer, beceri, motivasyon vs.)
7. 2000-2013 yılları arasında Türkiye’de akademik başarı alanında yapılan öğrenme stilleriyle ilgili çalışmaların veri analizinde hangi öğrenme stili envanterleri tercih edilmiştir? (Felder ve Silverman öğrenme stilleri envanteri, Grasha ve Reichman öğrenme stilleri envanteri vs.)
8. 2000-2013 yılları arasında Türkiye’de akademik başarı alanında yapılan öğrenme stilleriyle ilgili çalışmalar hangi bilim gurubuna aittir? (Fen, Tıp, Sosyal vs.).

## **1. Yöntem**

### **1.1. Araştırmanın Modeli**

*Bu araştırmada 2000 - 2013 yılları arasında Türkiye' de akademik başarı değişkeni alanında yapılan öğrenme stilleriyle ilgili çalışmaları incelemek amacıyla, yurt içinde bu konuda yapılan çalışmaları analiz etmek için belgesel tarama yöntemi kullanılmıştır.*

### **1.2. Araştırmanın Evreni Ve Örneklemi**

Bu araştırmanın evreni, 2000 - 2013 yılları arasında Türkiye' de akademik başarı değişkeni alanında yapılan öğrenme stilleriyle ilgili çalışmaları incelemek amacıyla yapılan tüm çalışmalardır.

Bu araştırmanın örnekleme ise, 2000 - 2013 yılları arasında Türkiye' de akademik başarı değişkeni alanında yapılan öğrenme stilleriyle ilgili çalışmaları incelemek amacıyla yapılan ulaşılabilir nitelikteki çalışmalardır.

### **1.3. Verilerin Toplanması**

2000 - 2013 yılları arasında Türkiye’de akademik başarı değişkeni alanında yapılan öğrenme stilleriyle ilgili çalışmalara elektronik ortamda ve farklı kütüphanelerde yapılan kapsamlı çalışmalar sonucu ulaşılmıştır. Elde edilen çalışmaların verilerine ulaşabilmek için her çalışma ayrıntılı incelenerek analizler yapılmıştır.

### **1.4. Verilerin Analizi**

2000 - 2013 yılları arasında Türkiye’de akademik başarı değişkeni alanında yapılan öğrenme stilleriyle ilgili çalışmaların analizinde betimsel istatistiki yöntemler kullanılmıştır.

## **2. Bulgular**

### **A. Türkiye’de Akademik Başarı Değişkeni Alanında Yapılan Öğrenme Stilleriyle İlgili Çalışmalarda Temele Alınan Öğrenme Stillerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar**

Bu araştırmanın 1. alt amacı olan "2000-2013 yılları arasında Türkiye’de akademik başarı alanında yapılan öğrenme stilleriyle ilgili çalışmalarda hangi öğrenme stili modelleri temele alınmıştır?" sorusuna cevap aramak üzere temele alınan öğrenme stillerini belirleyebilmek için betimsel istatistiki analizler yapılmış ve elde edilen genel bulgular tablo 1’de verilerek yorumlanmıştır.

**Tablo 1: Temel Alınan Öğrenme Stilleri**

| <b>Temele Alınan Öğrenme Stili</b> | <b>F</b> | <b>%</b> |
|------------------------------------|----------|----------|
| Kolb                               | 40       | 40,00    |
| Grasha ve Reichman                 | 12       | 12,00    |
| McCarthy (4 MAT)                   | 9        | 9,00     |
| Dunn ve Dunn                       | 5        | 5,00     |
| Felder ve Solomon                  | 3        | 3,00     |
| Grecorc                            | 2        | 2,00     |
| Witkin                             | 1        | 1,00     |
| Jung (BİG 16)                      | 1        | 1,00     |
| Barsh                              | 1        | 1,00     |
| Diğer                              | 26       | 26,00    |
| TOPLAM                             | 100      | 100,00   |

Tablo 1 incelendiğinde; Türkiye’de akademik başarı değişkeni alanında yapılan öğrenme stilleriyle ilgili çalışmalarda en çok Kolb Öğrenme Stilinin temele alındığı görülmektedir. Daha sonra sırasıyla; Grasha ve Reichman Öğrenme Stili, McCarthy Öğrenme Stili Modeli, Dunn ve Dunn Öğrenme Stili Modeli, Grecorc Öğrenme Stili Modeli, Felder ve Solomon Öğrenme Stili Modellerinin çalışıldığı

görülmektedir. Jung, Witkin ve Barsh modelleri de sadece birer kez tercih edilmiştir. Geriye kalan çalışmalarda ise farklı öğrenme stilleri veya modellerinin temele alındığının görülmesi, tercihlerde oldukça farklı yaklaşımların olduğunu şeklinde yorumlanabilir.

#### **B. Türkiye 'de Akademik Başarı Değişkeni Alanında Yapılan Öğrenme Stilleriyle İlgili Çalışmaların Çalışma Alanlarına İlişkin Bulgular Ve Yorumlar**

Araştırmanın 2. alt amacını oluşturan 2000-2013 yılları arasında Türkiye’de akademik başarı alanında yapılan öğrenme stilleri ile ilgili çalışmalar hangi çalışma alanlarına göre yapılmıştır? Sorusuna ilişkin cevap bulmak için betimsel istatistiki analiz uygulanmış ve elde edilen veriler tablo 2’de gösterilerek yorumlanmıştır.

**Tablo 2. Araştırmaların Çalışma Alanlarına Göre Dağılımı**

| <b>Çalışma Alanı</b> | <b>F</b> | <b>%</b> |
|----------------------|----------|----------|
| Yükseköğretim        | 44       | 44,00    |
| İlköğretim 2. Kademe | 31       | 31,00    |
| Ortaöğretim          | 17       | 17,00    |
| İlköğretim 1. Kademe | 6        | 6,00     |
| Yaygın               | 2        | 2,00     |
| TOPLAM               | 100      | 100,00   |

Tablo 2 incelendiğinde; Türkiye’de akademik başarı değişkeni alanında yapılan öğrenme stilleriyle ilgili çalışmalarda en fazla yükseköğretim alanında çalışıldığı, bunu ilköğretim 2. kademe ve Ortaöğretim alanında yapılan araştırmaların izlediği görülmektedir. İlköğretim 1. kademe yaygın eğitim alanları ise en az tercih edilen alanlar olarak dikkat çekmektedir. İncelenen çalışmalarda okulöncesi alanında hiç bir çalışmaya rastlanmamıştır. Öğrenme stilleri ile ilgili araştırmalar yapılırken çalışılacak alandaki bireylerin öğrenme stillerinin farkında olması önemlidir. Dolayısıyla çalışma alanı olarak en çok yükseköğretim alanının tercih edilmesi bu çalışma alanındaki bireylerin yaş itibarıyla daha büyük olmaları, bu yüzden de öğrenme stillerinin farkında olması ihtimalinin yüksek olması tercih sebebi olarak gösterilebilir.

#### **C. Türkiye’de Akademik Başarı Değişkeni Alanında Yapılan Öğrenme Stilleriyle İlgili Çalışmalarda Tercih Edilen Araştırma Yöntemlerine İlişkin Bulgular ve Yorumları**

Araştırmanın 3. alt amacı olan "2000-2013 yılları arasında Türkiye’de akademik başarı alanında yapılan öğrenme stilleriyle ilgili çalışmalarda hangi araştırma yöntemleri kullanılmıştır?" sorusuna ait istatistiki analizler tablo 3’te verilmiştir.



**Tablo 3. Çalışmaların Araştırma Yöntemlerine Göre Dağılımı**

Tablo 3. İncelendiğinde; Türkiye’de akademik başarı değişkeni alanında yapılan öğrenme stilleriyle ilgili çalışmalarda en fazla nicel araştırma yönteminin kullanıldığı, nitel araştırma yönteminin ise çok az kullanıldığı görülmektedir. Bir kısım çalışmada ise hem nicel hem de nitel araştırma yöntemleri birlikte kullanılmıştır.

**D. Türkiye’de Akademik Başarı Değişkeni Alanında Yapılan Öğrenme Stilleriyle İlgili Çalışmalarda Kullanılan Araştırma Desenlerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar**

Araştırmının 4. alt amacı olan "2000-2013 yılları arasında Türkiye’de akademik başarı alanında yapılan öğrenme stilleriyle ilgili çalışmalarda hangi araştırma desenleri kullanılmıştır?" sorusuna cevap aramak için gerekli olan betimsel istatistiki analizler yapılmış ve sonuçlar tablo 3.4. te gösterilerek yorumlanmıştır.

**Tablo 4: Çalışmaların Araştırma Desenlerine Göre Dağılımları**

| Araştırma Deseni         | F   | %      |
|--------------------------|-----|--------|
| Betimsel                 | 59  | 59,00  |
| Deneyssel                | 33  | 33,00  |
| Karşılaştırmalı/Nedensel | 3   | 3,00   |
| Betimsel/ Deneyssel      | 5   | 5,00   |
| TOPLAM                   | 100 | 100,00 |

Tablo 4. İncelendiğinde; Türkiye’de akademik başarı değişkeni alanında yapılan öğrenme stilleriyle ilgili çalışmaların büyük çoğunluğunda betimsel araştırma deseninin kullanıldığı (59), deneyssel araştırma deseninin daha az kullanıldığı(33) görülmektedir. Karşılaştırmalı/Nedensel deseninin sadece 3 çalışmada kullanıldığı, farklı 5 çalışmada ise Betimsel/ Deneyssel araştırma desenlerinin birlikte kullanıldığı görülmektedir.

**E. Türkiye’de Akademik Başarı Değişkeni Alanında Yapılan Öğrenme Stilleriyle İlgili Çalışmaların Araştırma Düzeyine İlişkin Bulgular ve Yorumlar**

Araştırmının 5. alt amacı olan "2000-2013 yılları arasında Türkiye’de akademik başarı alanında yapılan öğrenme stilleriyle ilgili çalışmalar hangi düzeyde yapılmıştır?" sorusuna cevap olarak betimsel istatistiki analizler yapılmış ve bulgular tablo 5’te verilerek yorumlanmıştır.

**Tablo 5: Araştırmaların Çalışma Düzeyi Dağılımı**

| Çalışma Düzeyi            | F   | %      |
|---------------------------|-----|--------|
| Yüksek Lisans Tezi        | 58  | 58,00  |
| Doktora Tezi              | 20  | 20,00  |
| Diğer Çalışmalar (Makale) | 22  | 22,00  |
| TOPLAM                    | 100 | 100,00 |

Tablo 5 incelendiğinde; Türkiye'de öğrenme stilleriyle ilgili yapılan çalışmaların büyük çoğunluğunun yüksek lisans tezi düzeyinde yapıldığı görülmektedir. Öğrenme stilleriyle ilgili bir kısım çalışmaların da doktora tezi düzeyinde çalışıldığı görülmektedir. Öğrenme stilleriyle ilgili makale tarzındaki diğer çalışmaların ise doktora tezlerinden daha fazla, yüksek lisans tezlerinden ise daha az sayıda olduğu görülmektedir.

#### **F. Türkiye’de Akademik Başarı Değişkeni Alanında Yapılan Öğrenme Stilleriyle İlgili Çalışmalarda Akademik Başarı İle Birlikte İncelenen Değişkenlere İlişkin Bulgular ve Yorumlar**

Araştırmanın 6. alt amacı olan "2000-2013 yılları arasında Türkiye'de akademik başarı alanında yapılan öğrenme stilleriyle ilgili çalışmalarda akademik başarı ile birlikte hangi değişkenlerin etkileri incelenmiştir? (Tutum, değer, beceri, motivasyon vs.) " sorusuna cevap aramak için gerekli betimsel istatistiki analizler yapılmış ve bulgular tablo 6. da verilerek yorumlanmıştır.

**Tablo 6. Akademik Başarı İle Birlikte İncelenen Değişkenlerin Dağılımı**

| Değişkenler          | F   | %      |
|----------------------|-----|--------|
| Cinsiyet             | 33  | 33,00  |
| Tutum                | 22  | 22,00  |
| Beceri               | 7   | 7,00   |
| Sosyo-Ekonomik Düzey | 6   | 6,00   |
| Yaş                  | 4   | 4,00   |
| Motivasyon           | 3   | 3,00   |
| Diğer                | 25  | 25,00  |
|                      | 100 | 100,00 |

Tablo 6. incelendiğinde Türkiye'de akademik başarı alanında yapılan öğrenme stilleriyle ilgili çalışmalarda akademik başarı değişkeniyle birlikte en fazla cinsiyet ve tutum değişkenlerinin incelendiği, tutum, beceri, sosyo-ekonomik düzey, yaş ve motivasyon değişkenlerinin daha az kullanıldığı görülmektedir. Bunların dışında farklı değişkenlerin incelenme oranının yüksek olduğu görülmektedir. Çalışmalarda oldukça farklı değişkenlerin kullanılması, kapsamlı sonuçların ortaya çıkarılmış olduğunu göstermektedir.

#### **G. Türkiye 'de Akademik Başarı Değişkeni Alanında Yapılan Öğrenme Stilleriyle İlgili Çalışmalarda Kullanılan Öğrenme Stili Envanterlerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar**

Araştırmanın 7. alt amacı olan "2000-2013 yılları arasında Türkiye'de akademik başarı alanında yapılan öğrenme stilleriyle ilgili çalışmaların veri analizinde hangi öğrenme stili envanterleri tercih edilmiştir?" sorusuna cevap bulabilmek için betimsel istatistiki analizler yapılmış ve bulgular tablo 7. de gösterilerek yorumlanmıştır.

**Tablo 7. Tercih Edilen Öğrenme Stili Envanterlerinin Dağılımı**

| Öğrenme Stili Envanteri | F   | %      |
|-------------------------|-----|--------|
| Kolb                    | 44  | 44,00  |
| Grasha ve Reichman      | 11  | 11,00  |
| Felder ve Solomon       | 4   | 4,00   |
| Grecorc                 | 3   | 3,00   |
| Dunn ve Dunn            | 3   | 3,00   |
| BİG 16                  | 1   | 2,00   |
| Barch                   | 1   | 1,00   |
| Reid                    | 1   | 1,00   |
| Diğer                   | 32  | 32,00  |
|                         | 100 | 100,00 |

Tablo 7. incelendiğinde Türkiye’de akademik başarı değişkeni alanında yapılan öğrenme stilleriyle ilgili çalışmaların veri analizlerinde en fazla Kolb Öğrenme Stili Envanterinin kullanıldığı görülmektedir (Gencel, 2006; Ertekin, 2005; Güven, 2004). Grasha ve Reichman Öğrenme Stili Envanterinin ve özel olarak farklı kişiler tarafından geliştirilen öğrenme stili envanterlerinin de bir kısım çalışmalarda kullanıldığı görülmektedir. Dunn ve Dunn, Grecorc, BİG-16, Felder ve Solomon envanterlerinin daha az tercih edildiği görülmektedir. Kolb Öğrenme Stili Envanterinin çok fazla kullanılması bu envantere erişimin kolay olmasından ve bu envanterin geçerlik-güvenirlik çalışmalarının başarılı olmasından kaynaklanıyor olabilir. Diğer öğrenme stili envanterlerine ise hem erişimin zor olması hem de geçerlik-güvenirlik konusunda beklenen başarı puanlarına ulaşamaması bu envanterlerin kullanılma oranının daha az olmasına neden olduğu fikri yürütülebilir. Ayrıca öğrenme stili envanterlerinin yapılan çalışmanın konusuyla ilişkili olmasına göre de seçilmiş olabileceği düşünülmektedir.

#### **H. Türkiye’de Akademik Başarı Değişkeni Alanında Yapılan Öğrenme Stilleriyle İlgili Çalışmaların Bilim Grubuna İlişkin Bulgular ve Yorumlar**

Araştırmanın son alt amacında ise "2000-2013 yılları arasında Türkiye’de akademik başarı alanında yapılan öğrenme stilleriyle ilgili çalışmalar hangi bilim gurubuna aittir? (Fen, Tıp, Sosyal vs.)" sorusuna cevap aramak için betimsel istatistiki analizler yapılmış, elde edilen bulgular tablo 8. de gösterilerek yorumlanmıştır.

**Tablo 8. Çalışmaların Bilim Grubu Dağılımı**

| Kapsam Alanı    | F   | %      |
|-----------------|-----|--------|
| Sosyal Bilimler | 90  | 90,00  |
| Fen Bilimleri   | 9   | 9,00   |
| Tıp Bilimleri   | 1   | 1,00   |
|                 | 171 | 100,00 |

Tablo 8. incelendiğinde Türkiye'de akademik başarı alanında yapılan öğrenme stilleriyle ilgili çalışmalar içinde en fazla Sosyal Bilimler ile ilgili araştırmaların yapıldığı, Fen ve Tıp Bilimleri ile ilgili daha az araştırmaların yapıldığı görülmektedir. En fazla çalışmanın Sosyal Bilimler alanında yapılmış olması, Sosyal Bilimler alanının eğitim - öğretim ortamıyla daha fazla ilişkili olmasına binaen oldukça çeşitli olmasından; bu nedenle de çalışma konusu seçiminde rahatlık oluşturmaktan kaynaklanıyor olabilir. Fen ve Tıp Bilimleri alanında yapılan çalışmaların az sayıda olmasının nedeni, konu çeşitliliği sınırlılığı olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

#### **Sonuç**

Türkiye'de akademik başarı alanında yapılan öğrenme stilleri ile ilgili toplamda 100 farklı çalışma incelenmiş olup, araştırmanın alt amaçlarına dayalı olarak belgesel tarama yönteminin kullanılmasıyla elde edilen verilerin betimsel istatistiki analizleri sonucunda aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

**1.** Türkiye'de akademik başarı değişkeni alanında yapılan öğrenme stilleriyle ilgili çalışmalarda en çok Kolb Öğrenme Stilinin temele alındığı görülmüştür. Grasha ve Reichman Öğrenme Stili, Kolb Öğrenme Stilinden sonra en çok temele alınan diğer model olmuştur. McCarthy Öğrenme Stili Modelinin 9 çalışmada, Dunn ve Dunn Öğrenme Stili Modelinin de 5 çalışmada temele alındığı; Grecorc ve Felder ve Solomon Öğrenme Stili Modellerinin ise daha az tercih edildiği görülmüştür. Jung, Witkin ve Barsh modelleri de sadece birer kez tercih edilmiştir. Geriye kalan çalışmalarda ise farklı öğrenme stilleri veya modellerinin temele alındığının görülmesi, tercihlerde oldukça farklı yaklaşımların olduğunu göstermektedir.

**2.** Türkiye'de akademik başarı değişkeni alanında yapılan öğrenme stilleriyle ilgili çalışmalarda en fazla yükseköğretim alanında çalışıldığı görülmüştür. İncelenen çalışmalarda okulöncesi alanında hiç bir çalışmanın olmaması dikkat çekmektedir. Öğrenme stilleri ile ilgili araştırmalar yapılırken çalışılacak alandaki bireylerin öğrenme stillerinin farkında olması önemlidir. Dolayısıyla çalışılan eğitim kademesi alanı olarak en çok yükseköğretim alanının tercih edilmesi bu eğitim kademesindeki bireylerin yaş itibarıyla daha büyük olmaları, bu yüzden de öğrenme stillerinin farkında olması ihtimalinin yüksek olması tercih sebebi olabilir.

3. Türkiye’de akademik başarı değişkeni alanında yapılan öğrenme stilleriyle ilgili çalışmalarda en fazla nicel araştırma yönteminin kullanıldığı, nitel araştırma yönteminin ise çok az kullanıldığı görülmüştür. Bir kısım çalışmada ise hem nicel hem de nitel araştırma yöntemleri birlikte kullanılmıştır.
4. Türkiye’de akademik başarı değişkeni alanında yapılan öğrenme stilleriyle ilgili çalışmaların büyük çoğunluğunda betimsel araştırma deseninin kullanıldığı, deneysel araştırma deseninin daha az kullanıldığı görülmüştür. Nedensel-karşılaştırma deseninin sadece 3 çalışmada kullanıldığı, farklı 5 çalışmada ise betimsel ve deneysel araştırma desenlerinin birlikte kullanıldığı ortaya çıkmıştır.
5. Türkiye’de öğrenme stilleriyle ilgili yapılan çalışmaların büyük çoğunluğunun yüksek lisans tezi düzeyinde yapıldığı, öğrenme stilleriyle ilgili bir kısım çalışmaların da doktora tezi düzeyinde çalışıldığı görülmüştür. Öğrenme stilleriyle ilgili makale tarzındaki diğer çalışmaların ise doktora tezlerinden daha fazla, yüksek lisans tezlerinden ise daha az sayıda olduğu ortaya çıkmıştır.
6. Türkiye’de akademik başarı alanında yapılan öğrenme stilleriyle ilgili çalışmalarda akademik başarı değişkeniyle birlikte en fazla cinsiyet ve tutum değişkenlerinin incelendiği, tutum, beceri, sosyo-ekonomik düzey, yaş ve motivasyon değişkenlerinin daha az kullanıldığı görülmüştür. Bunların dışında farklı değişkenlerin incelenme oranının yüksek olduğu belirlenmiştir. Çalışmalarda oldukça farklı değişkenlerin kullanılması, kapsamlı sonuçların ortaya çıkarılmış olduğunu göstermektedir.
7. Türkiye’de akademik başarı değişkeni alanında yapılan öğrenme stilleriyle ilgili çalışmaların veri analizlerinde en fazla Kolb Öğrenme Stili Envanterinin kullanıldığı görülmüştür. Grasha ve Reichman Öğrenme Stili Envanterinin ve özel olarak farklı kişiler tarafından geliştirilen öğrenme stili envanterlerinin de bir kısım çalışmalarda kullanıldığı görülmüştür. Dunn ve Dunn, Grecorc, BIG-16, Felder ve Solomon envanterlerinin daha az tercih edildiği görülmüştür. Kolb Öğrenme Stili Envanterinin çok fazla kullanılması bu envantere erişimin kolay olmasından ve bu envanterin geçerlik-güvenirlik çalışmalarının başarılı olmasından kaynaklanıyor olabilir. Diğer öğrenme stili envanterlerine ise hem erişimin zor olması hem de geçerlik-güvenirlik konusunda beklenen başarı puanlarına ulaşamaması bu envanterlerin kullanılma oranının daha az olmasına neden olduğu fikri yürütülebilir. Ayrıca öğrenme stili envanterleri yapılan çalışmanın konusuyla ilişkili olmasına göre de seçiliyor olabilir.
8. Türkiye’de akademik başarı alanında yapılan öğrenme stilleriyle ilgili çalışmalar içinde en fazla Sosyal Bilimler ile ilgili araştırmaların yapıldığı, Fen ve Tıp Bilimleri ile ilgili daha az araştırmaların yapıldığı görülmüştür. En fazla çalışmanın Sosyal Bilimler alanında yapılmış olması, Sosyal Bilimler alanının oldukça çeşitli olmasından; bu nedenle de çalışma konusu seçiminde rahatlık oluşturmamasından kaynaklanıyor

olabilir. Fen ve Tıp Bilimleri alanında yapılan çalışmaların az sayıda olması, konu çeşitliliği sınırlılığından olabilir.

### Öneriler

Çalışma sonucu ulaşılan sonuçlara dayalı olarak öğrenme stilleri ve akademik başarı alanlarında çalışan veya çalışmayı düşünen kişilere aşağıdaki öneriler sunulmuştur :

1. Türkiye'de akademik başarı alanında yapılan öğrenme stilleriyle ilgili incelenen toplamda yüz çalışma içerisinde bu araştırmada ele alınmayan daha birçok öğrenme stili modellerinin de ele alındığı görülmüştür. Bundan yola çıkılarak bilinen öğrenme stili modelleri, diğer öğrenme stili modellerini de kapsayacak biçimde yeniden gözden geçirilerek, bu modellerden yaygın olarak kullanılanları konu alan yeni çalışmalar yapılabilir.
2. Türkiye'de akademik başarı alanında yapılan öğrenme stilleriyle ilgili incelenen toplamda yüz çalışmada genel anlamda çalışma alanı olarak en fazla yükseköğretim alanında çalışıldığı görülmüştür. Bu gerçekten yola çıkılarak yükseköğretim dışında okul öncesi, ilkokul, ortaokul, ortaöğretim ve yaygın eğitim alanlarında da bu konularla ilgili çalışmaların sayıları artırılabilir.
3. Türkiye'de akademik başarı alanında yapılan öğrenme stilleriyle ilgili incelenen çalışmalar içerisinde öğrenme stili envanteri olarak en fazla Kolb Öğrenme Stili envanterinin kullanıldığı görülmüştür. Yaygın olmayan diğer öğrenme stili envanterlerinin de uygulanabilirliğini ve güvenilirliğini test eden çalışmaların sayısını artırarak daha fazla kullanılmaları sağlanabilir.
4. Türkiye'de akademik başarı alanında yapılan öğrenme stilleriyle ilgili incelenen çalışmalarda genel olarak öğrenme stilleri göz önünde bulundurulduğunda öğrencilerin akademik başarılarında artış olduğu görülmüştür. Öğrencilerin öğrenme ortamında akademik başarı düzeylerinin gelişmesi, derslere yönelik tutumlarının ve motivasyonlarının olumlu yönde artması için öğrencilerin öğrenme stili tercihlerini gerekli ölçme teknikleriyle belirleyerek öğrenme ortamda buna dikkat edilerek eğitim-öğretime başlanmalıdır.
5. Öğretmen ve öğrenci velilerini öğrenme stillerinin önemi konusunda gerekli toplantı, seminer veya paneller aracılığıyla bilgilendirmeli ve bu konuda farkındalık oluşturulmalıdır.
6. İlk kez Dunn ve Dunn tarafından ortaya atılan "öğrenme stilleri" kavramının ne kadar önemli olduğu çeşitli çalışmalarda (Bozkurt, 2005; Bayır, 2007; Süral, 2008; Koca, 2011; Aslan, 2012) elde edilen bulgular neticesinde kesinlik kazanmıştır. Bu göz önünde bulundurularak MEB okullarında yıllık planlar hazırlanırken öğrenci kazanımları öğretmen ve öğrencilerin öğretme-öğrenme stillerine göre yeniden düzenlenebilir.

#### **Kaynakça**

- Açıkgöz, K. (1996). *Etkili Öğrenme ve Öğretme*. İzmir.
- Akdeniz, C. (2007). *Öğrenme Stili Modelleri*. Sunu raporu. Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Bozkurt, O. (2005). İlköğretim 6. Sınıf Fen Bilgisi Dersinin Dunn ve Dunn Öğrenme Stili Modeli Kullanılarak Öğretilmesinin Öğrencilerin Akademik Başarı, Tutum ve Bilimsel Süreç Becerileri Üzerine Etkisi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Deveci, T. (2011). *İngilizceyi Yabancı Bir Dil Olarak Öğrenen Yetişkinlerin Sosyal Etkileşime Dayalı Öğrenme Stilleri, Yayınlanmamış Doktora Tezi*. Ankara Üniversitesi, Ankara
- Ertekin, E. (2005). *Öğrenme ve Öğretme Stilleri Üzerine Bir Çalışma, Yayınlanmamış Doktora Tezi*. Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Fleming, N. D. (1995). "I'm Different; Not Dumb. Modes of Presentation (VARK) in the Tertiary Classroom," in Zelter, A., (ed.) *Research and Development in Higher Education, Proceedings of the 1995 Annual Conference of the Higher Education and Research Development Society of Australasia (HERDSA)*, HERDSA, 18, 308–313.
- Gencil, İ. E. (2006). *Öğrenme Stilleri, Deneyimsel Öğrenme Kuramına Dayalı Eğitim, Tutum ve Sosyal Bilgiler Program Hedeflerine Erişi Düzeyi, Yayınlanmamış Doktora Tezi*. Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Günaydın, F. (2011). *İlköğretim 4. ve 5. Sınıf Öğrencilerinin Öğrenme Stilleri ile Ders Çalışma Alışkanlıkları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Güven, M. (2004). *Öğrenme Stilleri İle Öğrenme Stratejileri Arasındaki İlişki*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Keskin S, N. ve Özer K, M. (2007). Felder ve Soloman öğrenme stili indeksi: Türkçeye uyarlanması ve geçerlik güvenirlik çalışması. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 8(2), 37-54.
- Özgü, H. (1976). *Psikoloji Dünyasının Üç Büyükleri:Freud, Adler ve Jung (1. Baskı)*. Ankara: Ararat Yayınları.
- Peker, M. (2003). *Öğrenme stilleri ve 4 Mat yönteminin öğrencilerin matematik tutum ve başarılarına etkisi, Yayınlanmamış Doktora Tezi* . Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Ankara.
- Süral, S. (2008). *Sınıf Öğretmenliği Öğretmen Adaylarının Öğrenme Stilleri İle Fen ve Teknoloji Öğretimi Dersindeki Akademik Başarıları Arasındaki İlişki, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Pamukkale Üniversitesi, Denizli.